

AMOS OZ

Rime despre viață și moarte

Traducere din ebraică și note de
IOANA PETRIDEAN

HUMANITAS
fiction

Întrebările obișnuite sunt: De ce scrii? De ce scrii așa? Vrei să-ți influențezi cititorii? Și, dacă da, în ce fel? Ce rol au poveștile tale? Ștergi și corectezi tot timpul ceea ce așterni pe hârtie, sau ești un scriitor inspirat? Cum este să fii un scriitor renumit și cum îți afectează asta familia? De ce vezi aproape întotdeauna numai latura negativă a lucrurilor? Ce părere ai despre alți scriitori, cine te influențează și pe cine nu poți suporta? Și, apropo, cum te definești? Cum le răspunzi celor care te contestă, cum te simți când se întâmplă acest lucru? Cât de tare te afectează asemenea atacuri? Scrii de mână, sau la calculator? Cam cât câștigi de pe urma unei cărți? Inventezi poveștile pe care le scrii, sau te inspiri din viața de zi cu zi? Ce crede fosta ta soție despre personajele feminine din cărțile tale? De ce ți-ai părăsit și prima, și a doua soție? Ai un program de scris, sau scrii numai

când ai inspirație? Ești un scriitor angajat? Dacă da, ce cauză susții? Poveștile tale sunt autobiografice, sau rodul imaginației tale? Și, lucrul cel mai important dintre toate, artist fiind, cum se face că viața ta nu este agitată? Am putea spune chiar că este destul de monotună. Sau poate că există încă o mulțime de lucruri pe care nu le cunoaștem despre tine? Cum se face că un scriitor, un artist ca tine, are o slujbă de contabil? E doar un mijloc de a-ți câștiga existența? Și, spune-mi, contabilitatea nu alungă muza? Sau poate că dispui și de alte mijloace de trai, mai puțin licite? Poate ne dai și nouă câteva sfaturi în acest sens? Și poate ne zici și nouă, te rugăm, pe scurt și în cuvintele tale, ce anume ai vrut să spui în ultima ta carte?

*

Există răspunsuri înșelătoare și răspunsuri în doi peri. Răspunsuri simple și directe nu există.

De aceea scriitorul se va opri într-o cafenea micuță, la trei sau patru străzi de Casa de cultură „Shunia Shor“, unde, în seara aceasta, are loc o întâlnire literară. Cafeneaua e strâmtă și întunecoasă, înăbușitoare și, tocmai de aceea, numai bună pentru el. Va sta aici și se va

concentra asupra acestor întrebări (de când se știe ajunge întotdeauna cu o jumătate de oră sau patruzeci de minute înainte de începerea evenimentului și de fiecare dată trebuie să își caute câte ceva de făcut până îi vine rândul). Îi cere unei chelnerițe obosite, cu sâni generoși și îmbrăcată într-o fustă scurtă, să șteargă masa la care stă, dar suprafața devine mai lipicioasă decât înainte. Poate că nici cârpa nu era prea curată.

Scriitorul se va holba în tot acest timp la picioarele chelneriței, sculpturale și frumoase, al căror singur cusur sunt gleznelor puțin cam groase. Apoi îi va privi cu coada ochiului chipul, o față drăguță, luminoasă, cu sprâncene îmbinate. Părul îi e legat cu un elastic roșu. Scriitorul va simți un iz de transpirație și săpun, miros de femeie obosită. Prin materialul fustei i se vede linia chiloților. Ochii lui rămân ațintiți acum asupra acestui loc: o ușoară asimetrie pe fesa stângă îl stârnește. Ea va vedea că-i măsoară picioarele, coapsele, fesele și va ofta dezgustată, părând să spună: termină odată!

*

Din politețe, scriitorul își va muta privirea, va comanda omletă și salată, o chiflă și o ceașcă

de cafea, va scoate o țigară din pachet și o va strânge între degetele care îi vor susține obrazul: chipul lui capătă o expresie plină de spiritualitate, de care chelnerița nu se lasă impresionată, răsucindu-se pe călcâie și dispărând îndărătul ușii bucătăriei.

În timp ce își așteaptă omleta, scriitorul își imaginează prima dragoste a acestei chelnerițe (se hotărăște să o numească de acum înainte Riki): la doar șaisprezece ani, s-a îndrăgostit de portarul de rezervă al echipei Bnei Yehuda, Charlie, care odată, într-o zi ploioasă, și-a făcut apariția la volanul mașinii sale, Lancia, în fața salonului de înfrumusețare la care lucra ea și a răpit-o de acolo. Au petrecut împreună trei zile, într-un hotel din Eilat (unchiul lui era coproprietar al aceluși hotel). În Eilat, el i-a cumpărat o rochie uluitoare, cum aveau cântărețele grecoalice, o rochie cu monede mici de argint și tot tacâmul, dar după numai două săptămâni a părăsit-o și s-a întors din nou la hotel, de data aceasta împreună cu una care ieșise pe locul al doilea la concursul Miss Litoral. Iar Riki, în toți cei opt ani care au trecut de atunci și pe întreg parcursul celor patru relații avute după aceea, nu a încetat să

viseze că într-o zi el se va întoarce: așa îi era firea, uneori era îngrozitor de furios pe ea, i se și făcea frică, se simțea în pericol, fiindcă se purta ca și când și-ar fi ieșit din minți, pentru ca imediat după aceea, pe neașteptate, să se potolească și să îi ceară iertare, ca un copil, îmbrățișând-o, spunându-i pisi-pisi, sărutând-o pe gât, gâdilând-o puțin cu respirația lui caldă, dezmiardând-o cu vârful nasului și sărutând-o cu blândețe, ceea ce o făcea să se înfioare de o plăcere dulce ca mierea, apoi ridicând-o în brațe cu un gest ferm și aruncând-o în sus ca pe o pernă, până ce ea striga măicuță, dar el o prindea, ca întotdeauna, exact în ultima clipă, și o strângea cu putere la piept, să nu o scape. Îi plăcea să o dezmierde îndelung cu vârful limbii îndărătul fiecărei urechi, ba chiar și înăuntrul lor, apoi puțin în locul acela de la ceafă, exact unde crește un păr moale ca puful, până când plăcerea aceea dulce precum mierea se transforma în pasiune. Charlie nu a ridicat niciodată palma asupra ei și nici nu a insultat-o. A învățat-o cum să danseze lipită de partenerul ei, a învățat-o să poarte bikini, să stea la soare dezbrăcată, întinsă pe burtă, să închidă ochii și să își imagineze tot felul de

măscări, dar a fost și ultimul bărbat care i-a spus cât de bine o prind cerceii lungi, cu pietre verzi, punându-i în evidență frumusețea feței și a gâtului.

Însă curând după aceea a fost forțat să returneze Lancia și i-au pus mâna ruptă în ghips, iar el s-a întors din nou la Eilat, de data aceasta cu o altă fată, Lucy, care ieșise pe locul al doilea la concursul Miss Litoral, și înainte de a pleca i-a spus, vezi tu, pisi, chiar îmi pare foarte rău, dar încearcă să mă înțelegi, dacă e să fim cinstiți, Lucy a fost înaintea ta și, ca să ți-o spun pe șleau, Lucy și cu mine nu ne-am despărțit niciodată cu adevărat, numai ne-am ciondănit puțin și am luat o pauză o vreme, dar acum pur și simplu ne-am regăsit și cu asta basta, iar Lucy m-a rugat să îți spun că nu este supărată pe tine, *no hard feelings*, și vei vedea, pisi, că după o vreme vei depăși încetul cu încetul episodul despărțirii noastre și îți vei găsi, cu siguranță, un bărbat mult mai potrivit decât mine, deoarece adevărul e că meriți pe cineva mai bun ca mine, meriți bărbatul cel mai bun din lume. Dar cel mai important lucru, pisi, este ca și tu, și eu să rămânem numai cu amintiri frumoase.